

***Biofarmaceutické aspekty makromolekulárních nosičů pro systémovou
sublingvální aplikaci léčiv***

Disertant: Mgr. Pavel Berka

Vedoucí disertační práce: doc. RNDr. Pavel Doležal, CSc.

Studijní obor: Farmaceutická technologie

Oponent: doc. PharmDr. Kateřina Kubová, Ph.D.- Ústav technologie léků FaF VFU Brno

Aktuálnost řešené problematiky: Autorem, školitelem a školícím pracovištěm bylo zvoleno velmi aktuální a zajímavé téma týkající se sublingvální permeace makromolekul jako potenciálních nosičů léčiv, které představuje jeden ze současných trendů v oblasti farmaceutické technologie.

Charakteristika dizertační práce: Předložená disertační práce je sepsána na 121 stranách + přílohy. Má klasické členění prací tohoto typu a sestává z úvodu, zadání – cíle práce, teoretické části, experimentální části, výsledků a diskuze, závěrů práce, přehledu zkratk, seznamu tabulek, obrázků a grafů, použitých literárních zdrojů a přehledu publikační činnosti, (vybrané práce jsou v plném znění součástí přílohy). Práce je podložena 281 relevantními literárními zdroji, což lze považovat za více než dostatečné.

Teoretická část práce sestává z pěti základních částí. První se zaměřuje na problematiku sublingválního podání nízkomolekulárních i makromolekulárních léčiv a vhodných lékových forem, včetně inovativních nanovláknenných nosičů, kterým je podrobněji věnována následující část, včetně možnosti jejich formulace elektrospinningem. Třetí část je věnována možností *in vitro* testování transmukosálního průniku a možností zpracování prasečích slizničních membrán. V další kapitole se autor zabývá studovanými makromolekulárními látkami (dextrany a albuminem) pro permeaci membránami včetně příkladu moderních technologických aplikací. Teoretická část práce je rozsahově adekvátní a poskytuje ucelenou představu o zpracovávané problematice. Teoretická část je psána čtivě, s logickou návazností a potvrzuje erudovanost uchazeče v dané problematice. K teoretické práci mám následující připomínky:

- V textu se objevují překlepy, chybné větné formulace např. str. 20; 25, nedodržování indexů (ochranná známka ® by měla být v horním indexu – str. 35, 40, 41, 52 atd.).
- Dalším problémem v textu je používání zkratk, např. str. 21 - ALS – není vysvětlena v textu, str. 24 - BCS - není vysvětlena v textu, str. 34 - SEC – není vysvětlena v textu, str. 36 - FITC - vysvětlena později v textu.
- Obrázek 3 má špatnou kvalitu pro práce tohoto typu.
- Nedodržování označení kolektivu autorů – někde „et al.“, jinde „a spol.“
- V česky psané práci bych se přiklonila k českému popisu obrázků.

Cílem **experimentální části** předložené disertační práce bylo upravit a ověřit metodiku přípravy sublingválních membrán pro permeační experimenty, experimentálně vyhodnotit možnosti využití sublingválního průniku dextranů o různých molekulových hmotnostech pro permeační testování a experimentálně ověřit hypotézu o možnosti sublingvální permeace albuminu jako vzorového nosiče léčiv za pomoci nanovláknenných aplikačních soustav. Kapitola Metody má patřičné náležitosti a úroveň. V rámci experimentální činnosti v rámci DSP obsáhl uchazeč řadu dovedností – inovativní přípravu sublingválních membrán, permeační experimenty *in vitro*, HPLC

stanovení, spektrofluorimetrie, statistická zpracování, měření impedance, mikroskopické techniky, přípravu nanovláken aj.

Ke kapitole Výsledky a diskuze mám ovšem výhrady. Je sepsána na 16 stranách (malý rozsah), kde jsou logicky popsány dosažené výsledky. V tomto směru bych očekávala rozsáhlejší diskuzi k získaným výsledkům. Autor v řadě případů diskutuje, ale danou myšlenku nevztahuje k žádnému literárnímu odkazu. V kapitole Měření impedance uchazeč neuvádí jediný literární zdroj, ale konstatuje existenci rozsáhlé literatury na toto téma. V kapitole týkající se albuminu se situace opět opakuje a taktéž v příložené „publikaci“ (jedná je o „*This article is a preprint and has not been peer-reviewed BioRxiv* – bez IF, která neprošla recenzním řízením, neměla by být součástí dizertační práce); jakékoli zazdrojování chybí. Vzhledem k tomu, že zpracování teoretické části je velmi kvalitní, nepochybuji o tom, že se jedná spíše o formální chybu. Výstupem experimentální činnosti uchazeče popisované v dizertační práci je publikace *in print* 078/2019 – Chemické listy (IF₂₀₁₈ – 0,311). Další publikační činnost zahrnující danou oblast (uchazeč je spoluautorem) představuje publikace v časopise Chemické listy 2019 (IF₂₀₁₈ – 0,311). *Internacional Journal of Pharmaceutics* 2013 (IF₂₀₁₃ – 3.785), *Internacional Journal of Pharmaceutics* 2014 (IF₂₀₁₄ – 3.650) (*pozn. str. 121, je třeba uvádět IF časopisů v letech publikace, a ne v současnosti*). Další publikační činnost ale není součástí výsledků uvedených v dizertační práci, což by dle mého názoru měla. I přes jiný názor na vedení diskuze dizertační práce, lze konstatovat, že cíle dizertační práce byly splněny.

Dotazy:

- Mohl byste definovat, co jsou mukoadhezivní polštářky zařazené do polotuhých lékových forem? Jakou technologií se připravují? str. 22
- Jaké vlastnosti mají polymerní látky, které jsou vhodné pro přípravu nanovláken metodou elektrospinningu?
- Můžete blíže vysvětlit, co znamená náhrada vody a vody? Str. 30
- Str. 30 - Můžete vysvětlit mechanismy působení kryoprotektátů - Jaké oba mechanismy máte na mysli?
- Str. 32 – Můžete upřesnit formulaci „ve vodě rozpustné dextrany nerozpustné mutany“?
- Na str. 43-44 je uvedeno, že dle práce Jungingera et al. byl permeační koeficient vyšší u FD10 ve srovnání s FD4. Jak si to vysvětlujete?
- Str. 62 - Jsou již dostupné výsledky klinických studií preparátů s cílenými protinádorovými léčivy týkající se jejich bezpečnosti, účinnosti a posouzení jejich celkové toxicity a nežádoucích účinků?
- V práci mi zcela chybí hodnocení připravených nanovláken s bovinním sérovým albuminem. Z čeho vycházela volba složení roztoku pro přípravu nanovláken? Jak se tato vlákna hodnotila? Jak se připravovaly nanovláčenné stripy? To vše by mělo být součástí experimentální části práce.

ZÁVĚR

Mgr. Pavel Berka vypracoval disertační práci založenou na přehledné, důkladně propracované teoretické části a částečných výsledcích své vědecké činnosti v rámci DSP. Mgr. Pavel Berka podložil svoji disertační práci publikačními výstupy s IF (součást přílohy) - u jedné jako první autor, u tří jako spoluautor. Disertant splnil cíl práce předložený školitelem a školícím pracovištěm. Prokázal schopnost práce s odbornou a vědeckou literaturou, schopnost využít informací pro vlastní samostatnou vědeckou činnost, schopnost dosažené výsledky zhodnotit a interpretovat je do adekvátních závěrů. **Z uvedeného se domnívám, že uchazeč prokázal tvůrčí schopnosti a předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na práci tohoto typu.** Na základě výše uvedeného doporučuji, aby byla předložená disertační práce Mgr. Pavla Berky přijata k obhajobě a byl mu po úspěšné obhajobě přidělen titul Ph. D.

V Brně, 9. 9. 2019

doc. PharmDr. Kateřina Kubová, Ph.D.